

Anmeldt av Elisabeth Backe-Hansen

Kjønn, etnisitet og klasse – i klassen

Harriet Bjerrum Nielsen (red.):
FORSKJELLER I
KLASSEN
Nye perspektiver på
kjønn, klasse og etni-
sitet i skolen.

Universitetsforlaget
2014

Harriet Bjerrum Nielsen er professor ved Senter for tverrfaglig kjønnsforskning ved Universitetet i Oslo.

Elisabeth Backe-Hansen er psykolog og forsker I ved Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA).

Både gutter og jenter har fått utvidet sitt repertoar, og begge kjønn ser ut til å profitere på det – i hvert fall på kort sikt.

Boka presenterer utvalgte resultater fra forskningsprosjektet «Nye kjønn, andre krav?», som tok utgangspunkt i kjønn og undersøkte forholdet mellom to endringsprosesser i samfunnet: Endringer i hva kjønn betyr for barns oppvekst og endringer i de kravene som blir stilt i skolen – som igjen avspeiler endringene i kompetansekravene i dagens samfunn. Det er dessverre ikke rom for en gjennomgang av alle bokens kapitler her. Derfor vil jeg prioritere en diskusjon av resultater som er knyttet til endringer i kjønnsforskjeller, og diskutere dem på tvers av kapitlene.

HVIS DET har skjedd endringer i hva kjønn betyr for barns oppvekst, må vi også regne med å finne andre mønstre for både jenters og gutters atferd i barnehage og skole. Barna tilbringer tross alt mange timer om dagen i mange år nettopp i disse sosiale settingene. I sitt kapittel konkluderer *Rasmus Kleppe* med at det i 2008 ikke lenger er like store kjønnskontraster i barns lek i barnehagen som for tretti år siden. Både gutter og jenter kan være empatiske og også være aktive og vise aggresjon. Samtidig er kontrastene mellom jenters og gutters klær kanskje større enn noen sinne.

HVA SÅ i løpet av barnas skolegang? Også her framstår gutter og jenter som både gjenkjennelige og forandret i forhold til tidligere. I sitt kapittel om «Nye jenter?» konkluderer *Harriet Bjerrum Nielsen* med at jentene er mer aktive og selvbevisste i klasserommet nå enn for noen årtier siden. I kapittelet om minoritetsjenter i ungdomsskolen beskriver *Ingunn Eriksen* til og med svært tøffe jenter, som ikke viker tilbake for guttene verken når det gjelder språkbruk eller måter å oppføre seg på. Samtidig er det fortsatt like relevant å spørre om jentenes noe høyere grad av pliktoppfyllelse og samarbeid egentlig er til deres fordel når de skal over i et raskt skiftende og uforutsigbart arbeidsmarked med stor vekt på moderne, sosiale media.

For guttenes del kan det på sin side virke som om de ikke synes det er like problematisk som før å vise følelser og snakke om det. Dessuten er det stort sett greit å være flink på skolen, i hvert fall

hvis det (tilsynelatende) er ubesværet, påpeker *Stian Overå* i sitt kapittel. Samme analyseresultat går igjen i *Helene Toverud Godø's* kapittel, som har utgangspunkt i ungdomstrinnet. Hun påpeker at jenter i større grad kan kombinere sin relasjonsorientering med aktivitet i klasserommet, mens guttene i større grad kan være opptatt av relasjoner – men at de trenger mer hjelp med dette enn jentene.

MED ANDRE ORD trekker forfatterne i samme retning når det gjelder analyser av dagens jente- og gutteroller i barnehage og skole. Begge kjønn har fått utvidet sitt repertoar, og begge kjønn ser ut til å profitere på det, i hvert fall på kort sikt. Men det kan altså diskuteres om jentenes fortrinn framfor guttene, som fortsatt er til stede på skolen, reduseres etter endt skolegang. Her er det interessant å reflektere over mulige konsekvenser av at jentene etter hvert overtar stadig flere tidligere «mannsbastioner», som jus, medisin, biologifag osv. Vil vi se et delt mønster framover som reflekterer dette, eller vil disse fagområdene miste status parallelt med at mennene blir mer borte?

Den andre hovedproblemstillingen dreier seg om endrede kompetansekrav i skolen som følge av endrede kompetansekrav i samfunnet. Her blir klasseperspektivet vesentlig, fordi det kan se ut til at middelklassens barn i større grad greier å oppfylle disse nye kravene. Hvis denne utviklingen fortsetter, vil også marginaliseringen etter klassegrenser sannsynligvis øke for både jenter og gutter.

BOKA ER GODT SKREVET og strukturert, og den kan absolutt anbefales. En stor fordel ved boka er nettopp bestrebelsene på å trekke inn både kjønn, klasse og etnisitet og se dem i sammenheng. Dette gir nye blikk – fordi det blir mulig å overskride de gamle, mer polariserte linjene i diskusjonene om kjønn og kjønnsforskjeller i skolen. ●